

Svenska ILO-kommittén
a.ilo-kommitten@regeringskansliet.se

ILO:s rapport IV (3) – Protection against biological hazards in the working environment

(34/2024)

Försäkringskassan, som begränsar remissvaret till de frågor som rör myndighetens ansvarsområde, har följande synpunkter.

Förslaget till konvention

Artikel 5

Försäkringskassan vill uppmärksamma att, om myndigheten ska lämna ut fler uppgifter om individer till andra myndigheter än idag, kan sekretessreglerna behöva ändras.

Artikel 10

Eftersom det är Arbetsmiljöverket som ansvarar för statistiken om anmälda arbetsskador har Försäkringskassan inga synpunkter på denna artikel.

Artikel 11

Sverige har ingen lista över arbetssjukdomar utan tillämpar ett generellt arbetsskadebegrepp. Det finns dock en lista över smittor som anses vara arbetsskada (se 39 kap. 6 § SFB och 5 § förordningen (1977:284) om arbetsskadeförsäkring och statligt personskadeskydd). Försäkringskassan bedömer att den föreslagna artikel 11 innebär ett krav på Sverige att med jämna mellanrum se över listan över smittor. Detta görs inte idag. Det är dock inte en fråga för Försäkringskassan utan för regeringen (se förordningen om arbetsskadeförsäkring och statligt personskadeskydd).

Artikel 12

Bestämmelsen innebär ett krav på medlemsstaterna att säkerställa att alla sjukdomar, skador eller nedsättningar som beror på exponering för biologiska risker i arbetsmiljön ska ge upphov till en rätt till förmåner eller kompensation för anställda. Svensk arbetsskadelagstiftning utgår ifrån att det inte är sjukdomen eller skadan i sig som ger rätt till ersättning, utan det är den arbetsoförmåga som uppstår som ger rätt till ersättning. I bestämmelsen finns dock bisatsen "in accordance with national law and practice". Mot bakgrund av denna bisats, samt artiklarna 6–9 i konvention nr 121, bedömer Försäkringskassan att artikel 12 troligen inte ska läsas på så sätt att man ska ha rätt till ersättning för samtliga sjukdomar som orsakats av exponering för biologiska risker i arbetet, utan att det krav på arbetsoförmåga för rätt till ersättning som finns i svensk lagstiftning inte strider mot kraven i bestämmelsen.

Artikel 12 skulle även kunna läsas som att den inte ger utrymme för medlemsstaterna att ha sådana listor över smittor som finns i den svenska arbetsskadelagstiftningen, se

39 kap. 6 § SFB och 5 § förordningen om arbetsskadeförsäkring och statligt personskadeskydd. I denna fråga gör Försäkringskassan bedömningen att artikel 12 bör läsas tillsammans med artikel 11, och även mot bakgrund av konvention nr 121. Myndighetens tolkning är att bestämmelsen innebär att det inte är samtliga sjukdomar som ska ge rätt till ersättning, utan endast sådana sjukdomar som medlemsstaternas listor enligt artikel 11.b ska uppdateras med. Det skulle innebära att det bara är sådana sjukdomar "where a direct link between the exposure to biological hazards in the working environment and the disease is scientifically established, or determined by methods appropriate to national conditions and practice" som ska ge rätt till ersättning. Bisatsen "in accordance with national law and practice" bör kunna ge utrymme för tolkningen att listor över smittor är möjliga i arbetsskadelagstiftningen.

Försäkringskassan bedömer sammanfattningsvis att artikel 12 är svår att tolka och att bestämmelsen skulle kunna innebära att Sverige, med dagens arbetsskadelagstiftning, inte uppfyller kraven i bestämmelsen, men att framför allt bisatsen "in accordance with national law and practice" medför att den svenska lagstiftningen är tillräcklig.

Försäkringskassan bedömer vidare att det inte skulle vara problematiskt för Sverige att ordet "death" läggs till i uppräkningsdelen i artikel 12. Frågan bör dock även ställas till Pensionsmyndigheten, som är den myndighet som hanterar efterlevandeförmåner.

Förslaget till rekommendation

Punkt 10

I Sverige finns ett skydd mot inkomstförlust genom förmånen smittbärarersättning (se 46 kap. socialförsäkringsbalken). Förmånen kan ges till personer som kan arbeta, det vill säga inte har nedsatt arbetsförmåga, men som inte får arbeta på grund av risken för att smitta andra.

Försäkringskassan har inga synpunkter på att "income protection" byts ut mot "basic income security".

Beslut i detta ärende har fattats av rättschef Marie Axelsson i närvaro av rättslig expert Emma Boman, den senare som föredragande.

Marie Axelsson

Emma Boman